

Cum reducem munca nedeclarată în construcții

Gheorghe Bălăceanu, președintele Federației Generale a Sindicatelor FGS „Familia”

Pe măsură ce cresc costurile de angajare a muncitorilor în construcții, firmele din domeniu resimt din ce în ce mai tare efectele fenomenului muncii nedeclarate, ”munca la negru” sau ”la gri”. Este vorba de concurența nelocală pe care le-o fac dezvoltatorii/beneficiarii care angajează muncitori pe termen scurt, fără carte de muncă, deci fără să plătească taxele și impozitele aferente salariilor sau înregistrând în acte salarii mult mai mici decât cele pe care le plătesc în realitate.

În condițiile penuriei de lucrători calificați, aceștia sunt atrași să lucreze la angajatorul care le oferă câștiguri mari fără să țină cont dacă acesta plătește sau nu taxele și impozitele către stat. Astfel, mulți preferă să lucreze pentru un câștig mai bun pe termen scurt, pe durata derulării lucrărilor unui șantier, decât

pentru câștiguri mai mici pe termen lung în cadrul unei firme de construcții. Drept urmare, firmele își pot pierde angajații calificați.

Cu toate că multora le-ar putea părea mai avantajos pentru că ar câștiga mai mulți bani, totuși lucrul fără contract de muncă în construcții afectează negativ și muncitorii, și firmele și statul.

În primul rând muncitorii nu pot beneficia de plata salariilor pe perioada de întrerupere sezonieră a lucrului din cauza vremii nefavorabile. Potrivit legii, de această protecție socială pot beneficia numai muncitorii firmelor membre ale Casei Sociale a Constructorilor, muncitorii cu contract de muncă din cadrul acestor firme. Sprijinul pe care legislativul l-ar acorda pentru modificarea Legii Casei ar contribui în mod direct la diminuarea muncii neimpozitate.

Fenomenul muncii nedeclarate afectează semnificativ societățile de construcții care angajează muncitori pe termen lung. Dar, și statul are de pierdut. O dată prin neîncasarea la buget a taxelor și impozitelor aferente salariilor, iar pe de altă parte prin dificultățile întâmpinate în realizarea lucrărilor de investiții publice. Și asta se vede din numărul mare al licitațiilor publice anulate din cauza faptului că nu s-a prezentat nici un constructor.

Sectorul construcțiilor a crescut cu 150.000 de lucrători anul trecut

Un rezultat bun în lupta împotriva muncii la negru l-au adus facilitățile fiscale pentru sectorul construcțiilor, introduse de la începutul anului trecut. Demersurile făcute de Federația Patronatelor Societăților din Construcții s-au concretizat în reducerea, pentru o perioadă de zece ani, a poverii fiscale pe salariile lucrătorilor din construcții și introducerea unui nivel

minim oficial al salariului din sector.

Ca urmare, anul trecut au apărut primele semne de creștere a atractivității sectorului de construcții. Numărul lucrătorilor din sectorul construcțiilor a crescut cu circa 150.000 de persoane, ne-a spus domnul Gheorghe Bălăceanu, președintele Federației Generale a Sindicatelor FGS „Familia”. Domnia sa este de părere că această creștere nu se datorează faptului că au revenit în țară atât de mulți muncitori din străinătate, ci mai degrabă este un rezultat al înregistrării oficiale a muncitorilor care au lucrat înainte fără carte de muncă.

”Cred că foarte mulți dintre lucrătorii care nu erau declarați au fost declarați ca să poată beneficia de Ordonanța 114. De efectele acestei Ordonanțe au beneficiat statul și, implicit, sectorul care se confruntă cu un mediu concurențial incorect. Sunt firme care lucrează corect cu salariații, au contracte individuale de muncă și firme care nu procedează în felul acesta și creează o concurență nelocală”, spune domnul Bălăceanu.

Cum practicarea muncii nedeclarate este încă departe de a fi eradicată, partenerii sociali – patronatele și sindicatele din sector – caută noi soluții.

Una dintre acestea, practică în țările din Uniunea Europeană, este introducerea cardului de identificare pentru muncitorii din construcții.

Federația Generală a Sindicatelor FGS „Familia” împreună cu Federația Patronatelor Societăților din Construcții fac în prezent demersurile pentru a accesa fonduri nerambursabile norvegiene în vederea elaborării unui proiect de introducere a cardului în construcții.

”Vrem să avem ca partener Federația Sindicatelor din Construcții din Norvegia pentru că ne dorim să introducem modelul norvegian”, ne-a spus domnul

Până acum controalele privind munca nedeclarată pe șantierele de construcții, efectuate de Inspekția Muncii, au arătat că nu pot eradică acest fenomen. Numărul șantierele ce ar trebui controlate este foarte mare, iar inspectorii ITM ajung cel mult la șantierele mari.

În cadrul unei acțiuni de control derulată în vara anului trecut pe grupul țintă - angajatori și lucrători care își desfășoară activitatea în domeniul construcțiilor, 464 de inspectorii au făcut 2417 de controale. Ori, în țară erau circa 114.000 de șantier, potrivit datelor ISC. Anul trecut, de exemplu, au fost eliberate autorizații de construire pentru mai mult de 42.500 clădiri rezidențiale.

Ca urmare, sunt mari șansele ca un șantier să nu fie controlat vreodată de către inspectorii ITM.

Oricum, din controalele făcute pe șantierele de construcții, în cadrul acțiunii din vara anului trecut, peste 10% dintre angajatori au fost sancționați pentru muncă nedeclarată.

Bălăceanu. Este vorba de un model european de card de identificare a lucrătorilor din construcții care a fost implementat în mai toate țările europene, fiind adaptat în fiecare țară în funcție de nevoile și particularitățile sale.

”Ne dorim foarte tare să implementăm acest card în construcții. Dacă funcționează în țările din Europa de ce nu ar funcționa și la noi? În sensul acesta am identificat oportunitatea de a accesa fonduri norvegiene ca să facem un proiect dedicat implementării acestui card de identificare pentru lucrătorii din construcții”, ne-a spus domnul Bălăceanu. Proiectul are menirea să facă o politică publică, o strategie, care să ducă la implementarea cardului, spre folosul lucrătorilor, al firmelor de construcții și al statului. Prin intermediul cardului, inspectorii ITM vor putea identifica în situațiile de control muncitorii aflați pe șantier. Cardul arată cine este muncitorul, unde a mai lucrat, ce știe să facă, ce calificări are. Toți muncitorii prezenți pe un șantier ar trebui să prezinte acest card de identificare.

În lipsa unui astfel de instrument, în prezent inspectorii ITM se confruntă cu situații în care mulți muncitorii spun că

sunt rudă cu cel pentru care lucrează, sau se dau drept altcineva spunând datele de identificare ale altor lucrători. Inspekția Muncii nu are dreptul să îi legitimeze, așa cum fac numai poliția sau jandarmeria.

Rămâne de văzut dacă acest card de identificare va fi sau nu impus prin lege. ”Mi-aș dori ca implementarea acestui instrument de reducere a muncii nedeclarate să fie o reușită a partenerilor sociali din sectorul de construcții. Dar dacă va fi necesar până la urmă un act normativ, sigur că o să facem și lucrul acesta”, spune domnul Bălăceanu.

Elaborarea proiectului privind strategia de implementare a cardului de identificare va fi realizată într-un an și jumătate. După care va urma o perioadă de conștientizare, de popularizare a avantajelor acestui sistem.

În ultimul an s-a resimțit o revigoare în sectorul construcțiilor. A crescut și numărul studenților la Universitatea Tehnică de Construcții București, spune domnul

Bălăceanu și adaugă ”este și asta o perspectivă care ne încurajează să propunem și alte beneficii pentru constructorii, poate pensie ocupațională așa cum este în alte țări, o serie de avantaje în sprijinul lucrătorilor și al angajatorilor așa încât să putem face sectorul și mai atractiv”.

Cum este cardul norvegian luat ca model pentru România

În Norvegia, toți cei care lucrează în industria construcțiilor trebuie să aibă un card profesional valabil de la stat (card HSE). Potrivit autorității norvegiene de inspekție a muncii, toate companiile care desfășoară lucrări pe șantier sau care desfășoară activități în industria de curățenie, trebuie să-și doteze angajații cu carduri HSE.

Cardurile profesionale identifică angajatul și angajatorul, iar această schemă ajută astfel la prevenirea muncii nedeclarate, a dumpingului social (condiții de salariu și muncă mai slabe decât în general) și a altor condiții de muncă ilegale.

În Norvegia, cardul este legat de condițiile de muncă ale unei singure companii. Fiecare dintre angajatorii unui lucrător trebuie să îi ofere propriul card, pe care acesta trebuie să îl aibă asupra sa când va fi la serviciu pentru societatea respectivă.

Cardul este valabil atât timp cât angajatul lucrează pentru aceeași companie, dar timp de maximum doi ani. Angajații care își schimbă angajatorul în perioada de valabilitate trebuie să obțină un nou card.

Autoritatea Norvegiană de Inspecție a Muncii poate refuza să permită angajaților să lucreze până la achiziționarea cardurilor HSE.

Cardurile de identificare sunt emise de către un singur furnizor de carduri aprobat de Guvern în numele Ministerului Muncii.

Cine trebuie să aibă carduri profesionale?

În Norvegia, cerința se aplică oricărei persoane care lucrează la clădiri sau

construcții, pe termen lung sau pe termen scurt, precum și contractorilor individuali (proprietarii unici) care lucrează pe șantier în numele unei companii sau al unei persoane private.

Prestatorii serviciilor de curățenie, furnizorii de servicii, electricienii, transportatorii și alți profesioniști trebuie să poarte asupra lor, la locul de muncă, carduri HSE valide. Același lucru este valabil și pentru cei implicați în lucrările de construcții, finanțate din fonduri publice sau private. Angajații / proprietarii unici trebuie să fie înregistrați în: Registrul Național al Populației sau Oficiul Central pentru Afaceri Fiscale Externe sau în Registrul Țatelor Naționale al Angajatorilor și Angajaților.

Lucrătorii străini trebuie să fie înregistrați numai la Oficiul Central pentru Afaceri Fiscale Externe, care le atribuie un număr de identificare și va păstra informații despre angajarea lor.

Dacă un lucrător nu este înregistrat în registrele necesare, furnizorul de carduri nu îi poate elibera cardul.

Autoritatea norvegiană de inspecție a muncii este responsabilă pentru aplicarea legii. Inspectorii sunt autorizați să emită amenzi întreprinderilor și contractorilor individuali care nu au asupra lor carduri HSE.

Companiile care nu au achiziționat carduri HSE pentru angajații lor au obligația de a le obține. Refuzul de a furniza carduri angajaților duce la suspendarea operațiunilor companiei. Cazurile grave sunt raportate la poliție și pot duce la o pedeapsă cu închisoarea de până la trei luni.

Cardurile profesionale sunt menite să identifice angajatul și pentru cine lucrează. Cerința de identificare ajută la prevenirea muncii neclarete.

Un astfel de card avantajează societățile care lucrează cu personal angajat cu acte în regulă, arată oficialii norvegieni. ■

Un motor puternic poate fi silențios.

Descoperă gazul natural comprimat: aceeași afacere,
dar cu o tehnologie eficientă și prietenoasă cu mediul.

Alimentează lunar între 18 și 21 tone de GNC și primești
cel puțin 6.400 km în plus*.

*Valorile indicate sunt cantități de gaz natural comprimat (GNC) încărcate de către o flotă de până la 10 vehicule. Valorile distanțelor în kilometri (km) menționate au fost calculate în baza specificațiilor tehnice emise de producătorul auto și pot varia în funcție de gradul de încărcare, zona de acces (City, Urban sau MIXT), stilul de condus etc.